

Egy kerecsensólyom tojó (*Falco cherrug*) „szokatlan altruista” viselkedése

Dudás Miklós
Email: dudasm1@yahoo.com

A Hortobágyi Nemzeti Park északi pusztáján néhány éve, egy május végi kerecsensólyom műfészek ellenőrzése során esett meg az alábbi, számomra szokatlan és különös történet:

A fatalcás fészekben három, már szinte teljesen kitollasodott fióka lapult. Látszott rajtuk, hogy jóllakottak, mert odaérkezésemkor fejezte be az etetésüket a tojó. Telt beggyel pihentek, néha komfortmozgásokat végeztek, felálltak, tollázkodtak, üritettek, szárnyaikat próbálgatták stb. A tojó is még a műfészek szélén üldögélt néhány centire a fiókáitól. Már be akartam fejezni a megfigyelést és indulni szándékoztam, amikor egyszerre a tojó hirtelen minden előzetes jelzés nélkül lelendült a fészek széléről. Határozott irányba erőteljes gyors szárnycsapásokkal támadó repülésbe ment át, távcsővel követtem a madár útját, s próbáltam megkeresni, hogy hova és mire is irányul a mozgása. A fészektől kb. 150-200 méter távolságban az ecsetpázsitos legelőn egy néhány négyzetméternyi alapterületű kopár szikes területen, a talajon két megtermett dolmányos varjú (*Corvus cornix*) éppen egy kb. 40 cm hosszú kis süldő mezei nyulat (*Lepus europaeus*) vertek agyon, mindketten a fejét „kopálcsták” ékalakú vaskos csőrükkel. A kisnyúl már az oldalára dőlt, mikor a kerecsen berobbant közéjük. A támadás első hulláma lesöpörte a két dolmányost a félig már agyonvert, magatehetetlennek látszó állatról. A levegőben aztán látványos nagy kavarodás támadt, de a dolmányosok sem hagyták magukat és ők is hevesen visszatámadtak. Már elég messze sodródtak a tett helyszínétől, amikor a kerecsen hirtelen otthagya a két dolmányost és visszafordult a kisnyúl irányába és nagy sebességgel alacsonyan szinte súrolta a testét úgy repült el fölötte, majd „fölszökött” s újra „támadott”, de most is csak érintette az állat testét, de látható volt, hogy nem akarja zsákmányul ejteni azt, majd ismét visszafordult a közeledő varjak felé. Itt újabb „légi csata” alakult ki közöttük, közben a kis mezei nyúl kezdett magához térni s bizonytalan járással egy magas füvel borított ecsetpázsitos részen eltűnt a szemem elől, közben egy legelésző birkanyáj is oda érkezett és szétterült a pusztán. A kerecsen-

sólyom egyszerre hátrahagyta a két dolmányost és könnyed vitorlázó repüléssel visszahúzott a műfészek szélére. A két dolmányos varjú is határozottan, de „méltatlan” kározással visszarepült a kopár felszínű helyre, ahol már a mezei nyúl „hült” helyét találták csak, de a birkák lábai között nem zavartatva magukat hevesen tovább keresgéltek az elvesztett zsákmányukat. Végezetül, de mindenféle spekulatív belemagyarázás nélkül annyit talán hozzá lehet még tenni a történethez, hogy mintha egyszerűen csak megvédte volna zsákmányállatot a tojó kerecsen, mert nem volt rá szüksége abban az adott pillanatban, de mégis csak az övé az ő revírjében!? Ez a nem mindennapi viselkedése a kerecsensólyom tojóknak mintha ezt a magyarázatot sugallná az emberi értelem számára.

'UNUSUAL ALTRUISTIC' BEHAVIOUR OF A FEMALE SAKER FALCON (*FALCO CHERRUG*)

A few years ago a strange case happened in the area of the Hortobágy National Park:

There were three Saker chicks ducked in a wooden artificial nest box with the adult female sitting on the rim. All of a sudden she jumped off the nest in attack. About 150-200 m away, on a barren patch of land two Hooded Crows were attacking a young European Hare. The Saker exploded into the group. The crows attacked back, then the Saker turned back towards the hare, flew by above it with great speed, then 'attacked' again. At both occasions she only just touched the animal, but did not catch it. She turned again against the crows and an aerial battle developed between them, while the little hare disappeared. Later on the Saker flew back to her nest in a light manner. Without going into speculations it looked as if the female Saker had simply protected the prey animal – since she did not need that prey at that moment, but still, it was in her home area.